

A. POKLADNÍ PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

1.1. Záměry schváleného rozpočtu na rok 2009

Státní rozpočet České republiky na rok 2009 byl sestaven **v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech**, v platném znění.

Byl **schválen Poslaneckou sněmovnou zákonem č. 475 ze dne 10. prosince 2008** a stanovil **příjmy** ve výši **1 114,0 mld. Kč** a **výdaje** ve výši **1 152,1 mld. Kč**. **Rozpočtovaný schodek** v objemu **38,1 mld. Kč** bude podle tohoto zákona vypořádán státními dluhopisy do výše 23,6 mld. Kč, přijatými dlouhodobými úvěry do výše 15,8 mld. Kč a změnou stavů na účtech státních finančních aktiv, a to zvýšením o 1,3 mld. Kč.

V porovnání s rozpočtem na rok 2008 počítá schválený rozpočet na rok 2009 s nárůstem celkových příjmů o 77,5 mld. Kč, tj. o 7,5 %, celkové výdaje by měly vzrůst o 44,8 mld. Kč, tj. o 4,0 %, a schodek by tak měl být nižší o 32,7 mld. Kč.

v mld. Kč

	2008		2009	Rozdíl	Rozdíl	Index v %	Index v %
	Rozpočet schválený	Skutečnost	Rozpočet schválený	SR 2009- SR 2008	SR 2009- Skut.2008	SR 2009/ SR 2008	SR 2009/ Skut.2008
Celkové příjmy	1 036,51	1 063,94	1 114,00	77,49	50,06	107,5	104,7
<i>Daňové příjmy (bez poj. na SZ)</i>	<i>551,30</i>	<i>544,39</i>	<i>595,52</i>	<i>44,22</i>	<i>51,13</i>	<i>108,0</i>	<i>109,4</i>
DPH	191,90	177,82	194,10	2,20	16,28	101,1	109,2
Spotřební daně (vč. tzv. ekolog. daní)	134,80	125,54	143,90	9,10	18,36	106,8	114,6
DPPO	117,90	127,17	130,30	12,40	3,13	110,5	102,5
DPFO	90,20	94,96	107,20	17,00	12,24	118,8	112,9
Ostatní daňové příjmy	16,50	18,91	20,02	3,52	1,11	121,3	105,9
<i>Pojistné na SZ</i>	<i>387,05</i>	<i>385,50</i>	<i>396,68</i>	<i>9,64</i>	<i>11,18</i>	<i>102,5</i>	<i>102,9</i>
<i>Nedaňové a ost. příjmy</i>	<i>98,16</i>	<i>134,05</i>	<i>121,80</i>	<i>23,64</i>	<i>-12,24</i>	<i>124,1</i>	<i>90,9</i>
Celkové výdaje	1 107,31	1 083,94	1 152,10	44,79	68,16	104,0	106,3
<i>Běžné výdaje</i>	<i>978,94</i>	<i>978,91</i>	<i>1 038,01</i>	<i>59,07</i>	<i>59,10</i>	<i>106,0</i>	<i>106,0</i>
<i>Kapitálové výdaje</i>	<i>128,37</i>	<i>105,03</i>	<i>114,09</i>	<i>-14,28</i>	<i>9,06</i>	<i>88,9</i>	<i>108,6</i>
Saldo SR	-70,80	-20,00	-38,10	32,70	-18,10	53,8	190,5

Na růstu rozpočtovaných běžných výdajů se podílejí především sociální dávky (růst o 28,0 mld. Kč). Z toho výdaje na důchody by měly růst o 31,0 mld. Kč. Neinvestiční transfery by měly proti rozpočtu 2008 vzrůst o 10,6 mld. Kč, transfery příspěvkovým apod. organizacím o 7,3 mld. Kč atd. **Mandatorní výdaje** by měly dosáhnout **616,9 mld. Kč** a **převýšit** tak rozpočet 2008 o **35,5 mld. Kč**, tj. o 6,1 %. Jejich **podíl na celkových výdajích** má vzrůst na **53,5 %** (rozpocet 2008 předpokládal podíl ve výši 52,5 %).

Výdajová strana státního rozpočtu počítá s vyšším čerpáním prostředků proti rozpočtu 2008 o 44,8 mld. Kč, z toho růst o 59,1 mld. Kč (tj. o 4,0 %) připadá na běžné výdaje a pokles o 14,3 mld. Kč (tj. o 11,1 %) na výdaje kapitálové.

Na růstu rozpočtovaných běžných výdajů se podílejí především sociální dávky (růst o 28,0 mld. Kč). Z toho výdaje na důchody by měly růst o 31,0 mld. Kč. Neinvestiční transfery by měly proti rozpočtu 2008 vzrůst o 10,6 mld. Kč, transfery příspěvkovým apod. organizacím o 7,3 mld. Kč atd. **Mandatorní výdaje** by měly dosáhnout **616,9 mld. Kč** a **převýšit** tak rozpočet 2008 o **35,5 mld. Kč**, tj. o 6,1 %. Jejich **podíl na celkových výdajích** má vzrůst na **53,5 %** (rozpocet 2008 předpokládal podíl ve výši 52,5 %).

Na poklesu rozpočtu kapitálových výdajů se podílejí především investiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně, které proti rozpočtu 2008 klesly z 45,9 mld. Kč na 33,6 mld. Kč (vliv snížení transferů do SFDI). Dále to jsou například nižší transfery veřejným rozpočtům územní úrovně (o 7,4 mld. Kč).

1.2. Rozpočet po změnách

V následujících analýzách hospodaření státního rozpočtu za 1.-3. čtvrtletí 2009 se pracuje s rozpočtem po pololetních změnách, neboť rozpočet po změnách (v položkové struktuře) za 3 čtvrtletí bude znám až z finančních výkazů cca 1 měsíc po skončení čtvrtletí.

V průběhu 1. pololetí roku 2009 došlo k několika změnám, které měly vliv na změnu výše celkových příjmů, výdajů či salda schváleného rozpočtu. Rozpočet celkových příjmů i výdajů byl navýšen o 10,9 mld. Kč na základě zmocnění ministra financí podle § 24 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech (týká se financování programů nebo projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU). K navýšení příjmů a výdajů o dalších 3,6 mld. Kč došlo na základě usnesení vlády č. 122/2009, č. 457/2009 a č. 1626/2008, kterými se změnila účelovost prostředků rezervních fondů kapitol Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dále došlo k navýšení rozpočtu celkových výdajů (s vlivem na schodek) o 220,5 mil. Kč, určených na odstraňování povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření (pro Ministerstvo zemědělství z kapitoly OSFA – na základě zmocnění ministra financí podle § 2, odst. 2 zákona č. 475/2008 Sb.).

Rozpočet celkových příjmů po změnách k 30.6.2009 tak dosáhl 1 128 507 mil. Kč (zvýšení o 14 505 mil. Kč), celkových výdajů 1 166 827 mil. Kč (zvýšení o 14 725 mil. Kč) a schodku 38 320,5 mil. Kč. Zvýšení schodku o 220,5 mil. Kč bude vypořádáno snížením stavu na účtech státních finančních aktiv o stejnou částku.

1.3. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Z údajů o pokladním plnění státního rozpočtu vykázaných ČNB za leden až září 2009 vyplývá převaha výdajů státního rozpočtu nad jeho příjmy o 87,3 mld. Kč. Celkové příjmy dosáhly výše 726,8 mld. Kč a celkové výdaje 814,1 mld. Kč.

v mld. Kč

Ukazatel	Skutečnost leden-září 2008	2009			% plnění 5=4:3	% plnění v roce 2008 6	Index 2009/2008 7=4:1
		Schválený rozpočet 2	Rozpočet po změnách*) 3	Skutečnost leden-září 4			
PŘÍJMY CELKEM	794,46	1114,00	1128,51	726,78	64,4	76,3	91,5
VÝDAJE CELKEM	783,98	1152,10	1166,83	814,07	69,8	70,5	103,8
SALDO	10,47	-38,10	-38,32	-87,30	227,8	-14,7	-833,6

*) rozpočet upravený k 30.6.2009

Celkové příjmy státního rozpočtu za 1.-3. čtvrtletí roku 2009 ve výši **726,8 mld. Kč** představují **64,4 % rozpočtu po změnách** (v roce 2008 to bylo 76,3 %) a **meziroční pokles o 67,7 mld. Kč**, tj. o 8,5 %. Dosavadní inkaso příjmů je pod ¼ rozpočtu po změnách o 119,6 mld. Kč.

Příjmy z daní a poplatků dosáhly 355,3 mld. Kč, což při **plnění rozpočtu na 59,7 %** (loni to bylo 73,7 %) představuje **meziroční pokles o 51,2 mld. Kč**, tj. o 12,6 %. Rozpočet uvažuje s růstem o 9,4 % proti vykázané skutečnosti roku 2008. **Na meziročním poklesu inkasa daňových příjmů se nejvíce podílely inkaso daní z příjmů právnických osob** (meziroční pokles o 37,4 mld. Kč) a **inkaso daní z příjmů fyzických osob** (o 7,5 mld. Kč).

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení ve výši 260,9 mld. Kč naplnily rozpočet na **65,8 %** (loni to bylo 74,2 %) a **meziročně klesly o 26,1 mld. Kč**, tj. o 9,1 %. Rozpočet počítá s růstem o 2,9 % proti skutečnosti roku 2008.

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery ovlivnily plnění celkových příjmů nejvýrazněji. Jejich výše **110,6 mld. Kč** představuje **81,1 % rozpočtu po změnách** (loni to bylo 98,7 %) a **meziroční růst o 9,7 mld. Kč**, tj. o 9,6 %. Na plnění těchto příjmů mělo vliv únorové **usnesení vlády č. 122/2009**, kterým vláda schválila **převedení prostředků z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly VPS**. Tyto prostředky jsou **určeny na snížení schodku státního rozpočtu** a jejich skutečný převod činil **31,7 mld. Kč**. Další 3,6 mld. Kč v rámci tohoto usnesení a usnesení vlády č. 1626/2008 a č. 457/2009 představovalo souvztažné zvýšení příjmů i výdajů bez vlivu na schodek. Další částku představují **převody z fondů OSS ve výši 9,2 mld. Kč** (loni to bylo o 32,3 mld. Kč více). Tato částka zahrnuje především **převody z rezervních fondů**. Meziroční růst ovlivnily především **příjmy z rozpočtu EU** (transfery přijaté od EU a Národního fondu), které činily **41,0 mld. Kč** (plnění na 38,2 %), což je o 14,1 mld. Kč více než v září 2008.

Celkové výdaje dosáhly v 1.-3. čtvrtletí roku 2009 výše **814,1 mld. Kč** při **čerpání rozpočtu na 69,8 %** (loni to bylo 70,5 %) a **meziročním růstu o 30,1 mld. Kč**, tj. o 3,8 %. Podílu ¼ rozpočtu po změnách by odpovídala částka 875,1 mld. Kč. Vyšší čerpání výdajů lze tradičně očekávat ke konci roku (od roku 2008 nemají jednotlivé kapitoly možnost převádět nevyčerpané prostředky rozpočtovaných výdajů do rezervních fondů).

Běžné výdaje ve výši **733,6 mld. Kč** představují **čerpání rozpočtu po změnách na 71,0 %** (loni to bylo na 71,3 %) při **meziročním růstu o 26,5 mld. Kč**, tj. o 3,8 %. Na tomto růstu se podílí především výdaje na důchody (o 21,5 mld. Kč), výdaje kapitoly Státní dluh (o 8,6 mld. Kč), prostředky na podpory v nezaměstnanosti (o 6,1 mld. Kč), odvody vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU (o 5,8 mld. Kč) a další.

Kapitálové výdaje činily 80,5 mld. Kč při čerpání rozpočtu po změnách na 60,2 % (loni to bylo 63,6 %) a **meziročním růstu o 3,6 mld. Kč**, tj. o 4,6 %. V této částce se například projeví transfery do Státního fondu dopravní infrastruktury ve výši 26,6 mld. Kč.

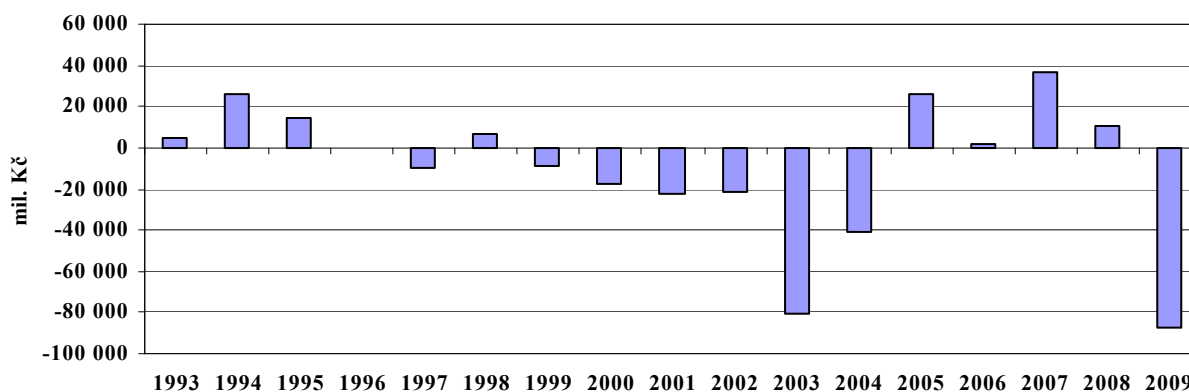
Vykázaný schodek hospodaření státního rozpočtu ve výši **87,3 mld. Kč** již po třech čtvrtletích roku výrazně převýšil svou rozpočtovanou výši (38,1 mld. Kč). Proti 3. čtvrtletí roku 2008 je to výsledek **horší o 97,8 mld. Kč**. Dosavadní schodek je výsledkem předstihu čerpání výdajů před plněním příjmů o 5,4 procentního bodu (loni to byl předstih plnění příjmů před čerpáním výdajů o 5,8 procentního bodu).

Dosavadní výsledek hospodaření státního rozpočtu je výrazně horší než výsledky za leden až září v letech 2005 – 2008. Hlavním důvodem je neplnění daní z příjmů a příjmů z pojistného na sociální zabezpečení, kde se projevuje velký rozdíl mezi schváleným rozpočtem, který byl postaven na růstu HDP o 4,8 % a současnou ekonomickou realitou (způsobenou celosvětovou krizí), která počítá s poměrně výrazným poklesem HDP za celý rok 2009. Tato krize s sebou přináší pro státní rozpočet i tlaky na vyšší čerpání některých výdajů, a proto je již nyní zřejmé, že na konci roku bude plánovaný schodek výrazně překročen. Po novelizaci rozpočtových pravidel, podle které organizační složky státu (OSS) od roku 2008 již nepřevádějí nevyčerpané prostředky rozpočtovaných výdajů do rezervních fondů (převody do rezervních fondů se již nevykazují jako uskutečněný výdaj), nelze vyloučit případné úspory na straně některých výdajů (nespotřebované prostředky bude možné nárokovat v dalším roce), nicméně pro výsledek hospodaření státního rozpočtu v roce 2009 bude určující především inkaso daňových příjmů.

Vývoj salda hospodaření státních rozpočtů za 1.- 3. čtvrtletí v letech 1993-2009 ukazuje následující graf.

1.-3.Q.	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Saldo SR	4 340	25 612	14 388	47	-10 235	6 203	-8 608	-17 306	-22 551	-21 434	-80 267	-40 516	25 748	1 489	36 316	10 473	-87 296

Vývoj salda SR za 1.-3. čtvrtletí let 1993-2009

2. Příjmy státního rozpočtu

Ke konci září 2009 inkasoval státní rozpočet celkové příjmy ve výši 726,78 mld. Kč. V porovnání se stejným obdobím roku 2008 je plnění celkových příjmů nižší o 11,9 procentního bodu (64,4 % proti 76,3 %), při nižší meziroční dynamice o 14,6 procentního bodu (91,5 % proti 106,1 %).

Plnění rozpočtu a meziroční dynamika za hodnocené období roku 2009, jsou patrné z následující tabulky:

Příjmy státního rozpočtu	v mld. Kč						
	2008	2009				% plnění SR	Index
	Skutečnost leden-září	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách *)	Skutečnost leden-září	% plnění	leden-září 2008	skutečnost 2009/2008
1	2	3	4	5=4:3	6	7=4:1	
Příjmy celkem	794,46	1114,00	1128,51	726,78	64,4	76,3	91,5
v tom:							
Daňové příjmy celkem	693,55	992,20	992,20	616,19	62,1	73,9	88,8
<i>Daňové příjmy (bez pojistného SZ)</i>	<i>406,51</i>	<i>595,52</i>	<i>595,52</i>	<i>355,28</i>	<i>59,7</i>	<i>73,7</i>	<i>87,4</i>
v tom:							
- DPH	127,70	194,10	194,10	127,28	65,6	66,5	99,7
- spotřební daně (vč. tzv. ekologických daní)	92,52	143,90	143,90	89,37	62,1	68,6	96,6
- daně z příjmů PO	102,97	130,30	130,30	65,61	50,4	87,3	63,7
- daně z příjmů FO	68,95	107,20	107,20	61,42	57,3	76,4	89,1
vybírána srážkou	5,26	6,80	6,80	5,26	77,4	134,9	100,0
ze závislé činnosti	57,01	87,40	87,40	54,40	62,2	73,1	95,4
z příznání	6,68	13,00	13,00	1,76	13,6	80,5	26,4
- správní poplatky	2,95	2,41	2,41	1,75	72,7	64,1	59,4
- majetkové daně	7,84	11,80	11,80	5,95	50,4	89,0	75,9
- clo	1,74	1,60	1,60	1,05	65,7	133,5	60,5
- poplatky za uložení odpadů (kapitola OSFA)	1,06	1,35	1,35	1,04	77,0	81,2	98,5
- ostatní daňové příjmy**)	0,80	2,86	2,86	1,80	62,8	160,2	224,2
Pojistné SZ	287,04	396,68	396,68	260,92	65,8	74,2	90,9
z toho: na důchody	236,38	352,61	352,61	231,93	65,8	73,6	98,1
Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery	100,91	121,80	136,31	110,58	81,1	98,7	109,6
v tom:							
- kapitoly	76,24	107,31	118,21	58,24	49,3	85,0	76,4
z toho: transfery přijaté od EU a Národního fondu	26,87	96,25	107,20	40,95	38,2	33,9	152,4
převody z fondů OSS	41,54	0,00	0,00	9,22	x	x	22,2
přijaté sankční platby ***)	0,05	1,24	1,24	1,80	145,3	3,6	3534,3
soudní poplatky ***)	0,70	0,60	0,58	0,86	147,7	100,5	122,5
dobrovolné pojistné	0,60	0,82	0,82	0,40	49,4	62,2	67,6
- kapitola Operace SFA	1,61	3,50	3,50	4,40	125,8	61,8	273,1
- kapitola Státní dluh	5,49	6,68	6,68	5,22	78,2	376,3	95,1
- VPS	17,57	4,31	7,92	42,72	539,4	207,6	243,2
v tom :							
- příjmy z úroků a real.fin.majet.	0,08	0,07	0,07	0,04	60,3	121,2	49,7
- splátky půjček ze zahraničí	0,16	0,16	0,16	0,44	276,4	23,2	275,6
- ostatní příjmy VPS**)	17,33	4,09	7,70	42,24	548,9	225,0	243,8

*) rozpočet upravený k 30.6.2009

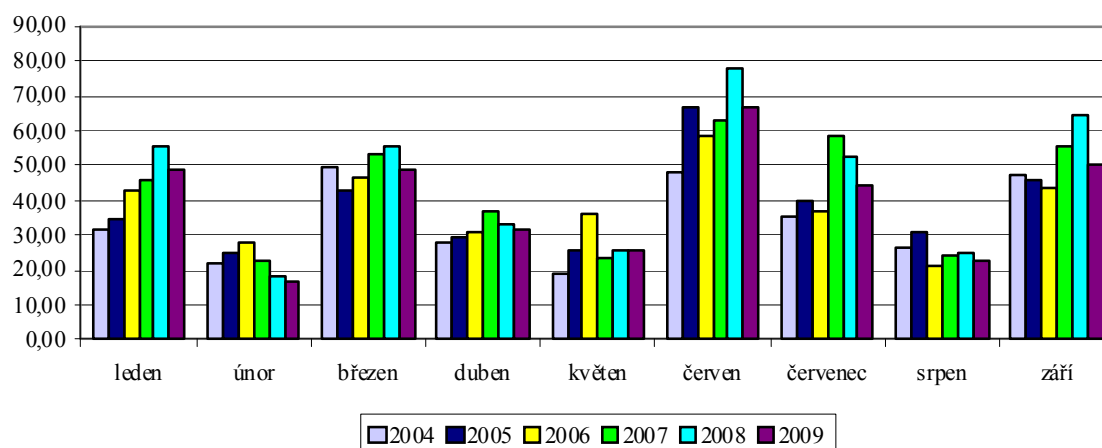
***) dopočet do celku

***) skutečnost roku 2008 byla součástí příjmů kapitoly VPS

Příjmy z daní a poplatků dosáhly **355,3 mld. Kč**, tj. **59,7 % rozpočtu**, a byly plněny o 14,0 procentních bodů hůře než ve stejném období roku 2008. **Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení** dosáhly **260,9 mld. Kč**, tj. **65,8 % rozpočtu**, což je o 8,4 procentního bodu nižší plnění než bylo vykázáno k tomuto datu v roce 2008. **Nedaňové a ostatní příjmy** ve výši **110,6 mld. Kč** představovaly plnění rozpočtu na **81,1 %**, tj. o 17,6 procentního bodu méně než v roce 2008.

2.1. Příjmy z daní a poplatků

Vývoj daňových příjmů státního rozpočtu bez pojistného na sociální zabezpečení za posledních šest let je patrný z grafu:

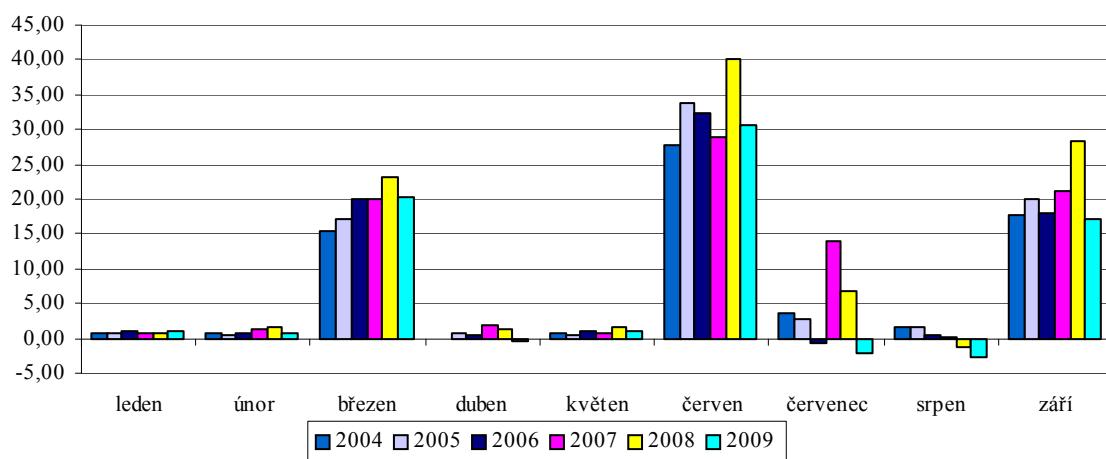
Největší podíl na neplnění daňových příjmů má především inkaso daní z příjmů právnických osob, které ve výši 65,6 mld. Kč představuje 50,4 % rozpočtu a meziroční pokles o 37,4 mld. Kč, tj. o 36,3 % (ve stejném období loňského roku byl rozpočet plněn na 87,3 % při meziročním růstu o 14,3 mld. Kč, tj. o 16,1 %, přičemž celoroční inkaso převýšilo rozpočet o 9,3 mld. Kč, tj. o 7,9 %). Rozpočet 2009 počítá s růstem o 2,5 % proti skutečnosti roku 2008.

Tento nepříznivý trend je zvýrazněn kontrastem s velmi příznivým vývojem daňového výnosu daně z příjmů právnických osob v roce 2008 vlivem růstu ekonomiky v roce 2007. Míra poklesu daňového výnosu je ovlivněna souběhem několika faktorů. Kromě vlivu poklesu HDP a základů daně z příjmů právnických osob v důsledku krize se jako významný faktor projevil také dopad postupného snižování sazby daně, kdy s ohledem na způsob výběru DPPO se dopady poklesu sazby daně z 24 % na 21 % výrazněji projevují až v roce 2009.

Nižší inkaso DPPO dále ovlivnilo zrušení povinnosti platit zálohy na daň z příjmů pro daňové subjekty zaměstnávající maximálně 5 zaměstnanců a kladně vyřízené žádosti daňových subjektů o stanovení záloh jinak než vyplývá z jejich poslední známé daňové povinnosti s ohledem na očekávaný pokles daňové povinnosti následkem prohlubujícího se nepříznivého vývoje hospodaření.

Vzhledem k tomu, že daň z příjmů právnických osob vykazuje velkou citlivost na fáze ekonomického cyklu, lze u této daně také předpokládat výrazný rozdíl oproti rozpočtovým očekáváním.

Vliv platebního kalendáře na výběr DPPO v jednotlivých měsících 1.-3. čtvrtletí od roku 2004 ilustruje následující graf:

Inkaso daně z příjmů fyzických osob dosáhlo celkem za tři čtvrtletí 61,4 mld. Kč, tj. 57,3 % rozpočtu a bylo tak o 7,5 mld. Kč, tj. o 10,9 % pod úroveň skutečnosti stejného období roku 2008 (ke konci loňského září bylo plněno na 76,4 % při meziročním poklesu o 4,1 mld. Kč, tj. o 5,6 %, přičemž celoročně zůstalo nad úroveň rozpočtu o 4,8 mld. Kč). Rozpočet 2009 uvažuje s nárůstem o 12,9 % proti skutečnosti roku 2008

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti dosáhla 54,4 mld. Kč při plnění rozpočtu na **62,2 %** a meziročním **poklesu o 2,6 mld. Kč**, tj. o 4,6 %. Letošní plnění rozpočtu je nižší než bylo ve stejném období loňského roku (73,1 %) o 10,9 procentního bodu. Rozpočet 2009 je nad úroveň skutečnosti roku 2008 o 11,3 %. Inkaso této daně je negativně ovlivněno ekonomickou krizí (propouštění a nižší než předpokládaný růst platů).

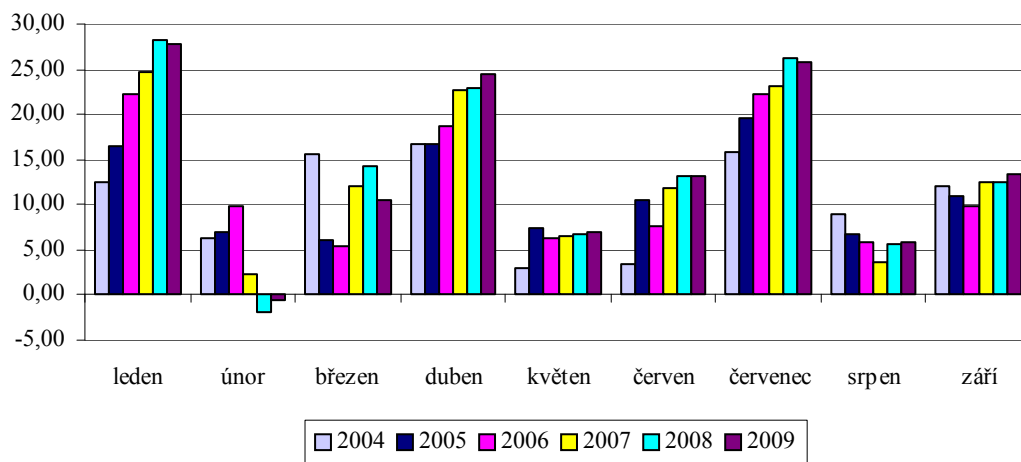
Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti ve výši 1,8 mld. Kč znamená plnění rozpočtu na **13,6 %** (loni to bylo 80,5 %) a proti stejnému období roku 2008 je nižší o 4,9 mld. Kč, tj. o 73,6 %. Rozpočet 2009 je nad úroveň skutečnosti roku 2008 o 41,4 %.

Rozpočtovaný předpoklad nebude pro tuto položku státního rozpočtu splněn. Důvodem je rozhodnutí ústředního ředitele ÚFDŘ, kterým se realizuje rozhodnutí vlády ČR, o zrušení placení záloh na dani pro osoby samostatně výdělečně činné v tomto roce.

Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů dosáhla stejně jako ve srovnatelném období roku 2008 5,3 mld. Kč, což představuje **77,4 % rozpočtu** (loni plnění na 134,9 %). Rozpočet 2009 počítá s poklesem o 6,0 % proti skutečnosti roku 2008.

Inkaso DPH ke konci září letošního roku dosáhlo 127,3 mld. Kč, tj. 65,6 % rozpočtu a meziročně kleslo o 0,4 mld. Kč, tj. o 0,3 % (v loňském roce činilo plnění 66,5 % při meziročním nárůstu o 8,1 mld. Kč, tj. o 6,8 %) a je proti rozpočtované dynamice (růst o 9,2 % - měřeno ke skutečnosti roku 2008) nižší o 9,5 procentního bodu.

Meziroční vývoj inkasa DPH by měl být ovlivněn zejména reálnou konečnou spotřebou domácností, spotřebou vlády a cenovou hladinou. U těchto hlavních faktorů ovlivňujících DPH je vykazováno jejich mírné zvýšení, avšak se snižujícím se tempem růstu. Negativní dopad na inkaso projevující se už v roce 2009 by mohl mít také nově zavedený institut skupinové registrace k DPH a narůstající částky DPH vrácené osobám registrovaným k dani v EU nebo zahraničním osobám, které v tuzemsku nepodnikají a odpočet DPH při nákupu osobního automobilu podnikateli.

Dalším opatřením s negativním dopadem mělo být přeražení některých služeb s vysokým podílem práce ze základní sazby DPH do snížené sazby DPH. Toto opatření stále prochází legislativním procesem a tudíž ani jeho negativní dopad se do inkasa zatím nepromítl.

Inkaso spotřebních daní dosáhlo 89,4 mld. Kč, tj. 62,1 % rozpočtu při meziročním poklesu o 3,1 mld. Kč, tj. o 3,4 % (v lednu až září roku 2008 činilo plnění 68,6 % při meziročním růstu o 3,0 mld. Kč, tj. o 3,3 %). Rozpočet 2009 počítá s růstem o 14,6 % proti skutečnosti roku 2008.

Propad mimo jiné souvisí s vysokým inkasem v počátku roku 2008 (splatnost daně za listopad a prosinec 2007) ovlivněným předzásobením tabákovými výrobky (v souvislosti s jejich zdražením od 1.1.2008). V období od března 2009 (splatnost za leden 2009) do září 2009 (splatnost za červenec 2009) bylo již inkaso meziročně vyšší o 3,3 mld. Kč. I zde se projevuje ekonomická krize (např. snižující se autodoprava).

Z velké části tvoří celkovou výši inkasa spotřebních daní daň z minerálních olejů a daň z tabákových výrobků. Zbytek představují spotřební daně z lihu, piva, vína a meziproductů a nově od 1. ledna 2008 i tzv. energetické daně, tj. daň z elektřiny, daň ze zemního plynu a daň z pevných paliv.

Inkaso daně z minerálních olejů ve výši 52,8 mld. Kč se proti třem čtvrtinám roku 2008 snížilo o 2,7 mld. Kč, tj. o 4,8 %, při plnění rozpočtu 67,1 %. Tato částka představuje 90,9 % celostátního výnosu daně z minerálních olejů, zbývajících 9,1 % výnosu daně je určeno Státnímu fondu dopravní infrastruktury. Jeho příjem z této daně za hodnocené období činil téměř 5,3 mld. Kč.

Příčinou poklesu inkasa této daně je snižující se počet autodoprov související s ekonomickou krizí. Lze očekávat, že rozpočtovaná hodnota nebude naplněna.

Druhou váhově významnou položkou je spotřební **daň z tabákových výrobků**. Její inkaso ve výši **26,4 mld. Kč** bylo ve srovnání s odpovídající úrovní roku 2008 o **0,8 mld. Kč, tj. o 2,9 %, nižší**. Rozpočet byl **plněn pouze na 52,8 %** a lze předpokládat, že rozpočtovaná částka nebude naplněna, neboť trh s tabákovými výrobky je ovlivněn doznívajícími efekty předzásobením se z minulých let a pravděpodobně i nárůstem podílu černého trhu s tabákovými výrobky.

Inkaso ostatních váhově méně významných **položek** (daň z vína, piva a lihu) dosáhlo **v souhrnu hodnoty 7,7 mld. Kč** a je tak o 0,4 mld. Kč pod úrovní srovnatelného období loňského roku (o 5,2 %). Rozpočet byl plněn na 69,7 %.

Příjem státního rozpočtu **z tzv. energetických daní** za 3 čtvrtletí roku 2009 **představoval 2,43 mld. Kč** a plnění rozpočtu za sledované období tak dosáhlo 57,9 %. Meziroční nárůst činí 0,7 mld. Kč, je však nutno zohlednit skutečnost, že v lednu 2008 bylo inkaso těchto daní z důvodu posunutí splatnosti nulové.

Do konce roku 2009 se nepředpokládá naplnění rozpočtovaných částek spotřebních daní

Správní poplatky zahrnuté v příjmech státního rozpočtu, představovaly za 9 měsíců částku **1,75 mld. Kč**, což je o 1,2 mld Kč méně oproti stejnému období roku 2008 (kdy se však do této částky zahrnovaly tržby z prodeje kolků, tj. poplatky za ústředně vydané kolkované známky, které k datu 30.9.2009 činily téměř 1 mld. Kč) a celoroční předpoklad se tak naplnil na 72,7 %. V údajích není zahrnut výnos ze správních poplatků vybraných územně samosprávnými celky; jimi vybrané správní poplatky jsou příjmem územních rozpočtů.

Příjmy z **cla** ve výši **1,05 mld. Kč** vykazaly oproti stejnému období roku 2008 poměrně významný propad, a to o 39,5 %, což představuje 65,7 % plnění rozpočtovaného předpokladu pro rok 2009. Meziroční srovnání není vypovídající. Důvodem je jednorázový převod nárokového podílu ČR z vybraného cla za období 2004-2007 z mimorozpočtového účtu Generálního ředitelství cel, který byl proveden v 1.čtvrtletí roku 2008.

Na **daních z majetkových a kapitálových převodů**, které zahrnují daň dědickou, darovací a daň z převodu nemovitostí, inkasoval státní rozpočet za tři čtvrtletí roku 2009 celkem **5,95 mld. Kč**, což představuje plnění rozpočtu na **50,4 %**, při meziročním poklesu o 1,89 mld. Kč, tj. o 24,1 % (ve srovnatelném období loňského roku bylo inkaso plněno na 89,0 %). Nejvýznamnější položkou je **daň z převodu nemovitostí**, která představuje cca 96,9 % majetkových daní. Příjem z této daně za 3/4 roku 2009 činil **5,76 mld. Kč**, tj. 52,9 % ročního rozpočtu, a meziroční pokles o 1,7 mld. Kč, tj. o 22,7 %, kdy se v důsledku recese projevil dopad poklesu trhu s nemovitostmi. Lze předpokládat, že plánovaných příjmů státního rozpočtu nebude dosaženo.

Celostátní daně

Od roku 2008 platí novela zákona o rozpočtovém určení daní, kterou se posílily podíly obcí z celostátního hrubého výnosu daní (z 20,59 % na 21,4 %) na úkor podílu státního rozpočtu. **Rozpočet celostátního inkasa daní na rok 2009** (bez DPPO placené obcemi a kraji a bez správních a ostatních poplatků placených obcím) činí **815,8 mld. Kč**. Skutečně bylo **na konci září 2009 inkasováno 483,2 mld. Kč**, což představuje **59,2 % rozpočtu a meziroční pokles o 73 mld. Kč**, tj. o **13,1 %** (ve stejném období roku 2008 dosáhlo celostátní inkaso daní 556,2 mld. Kč, tj. 74,0 % rozpočtu, a meziročně vzrostlo o 35,2 mld. Kč, tj. o 6,8 %). **Z této částky obdržel státní rozpočet 355,3 mld. Kč (73,53 %), obce 84,6 mld. Kč (17,51 %), kraje 32,7 mld. Kč (6,72 %) a SFDI 10,8 mld. Kč (2,24 %).**

Celostátní inkaso DPH dosáhlo **182,5 mld. Kč**, tj. 65,5 % rozpočtu, při meziročním poklesu o 0,7 mld. Kč, tj. o 0,4 %. Z této částky náleží **státnímu rozpočtu 127,3 mld. Kč**, do **rozpočtů obcí** bylo převedeno **39,0 mld. Kč** a **do rozpočtů krajů 16,2 mld. Kč**.

Celostátní příjmy ze spotřebních daní dosáhly výše **94,7 mld. Kč**, tj. 62,4 % rozpočtu, a meziročně klesly o 3,4 mld. Kč, tj. o 3,5 %. Z toho na **státní rozpočet** připadlo **89,4 mld. Kč** a na **Státní fond dopravní infrastruktury 5,3 mld. Kč**.

Na **daních z příjmů právnických osob** bylo celkem vybráno **93,8 mld. Kč**, což představuje plnění rozpočtu na 50,1 %, při meziročním poklesu o 52,7 mld. Kč, tj. o 36 %. Z toho **státní rozpočet** obdržel **65,6 mld. Kč**, **obcím** bylo převedeno **19,9 mld. Kč** a **krajům 8,3 mld. Kč**.

Celostátní daně z příjmů fyzických osob ve výši **90,6 mld. Kč** byly plněny na 55,6 %, při meziročním poklesu o 13,3 mld. Kč, tj. o 12,8 %. Z toho na **státní rozpočet** připadlo **61,4 mld. Kč**, **do rozpočtů obcí** bylo převedeno **21,3 mld. Kč** a **kraje** do svých rozpočtů získaly příjmy ve výši **7,9 mld. Kč**.

Přehled celostátních daní je uveden v tabulce č. 5 v tabulkové části informace.

2.2. Pojistné na sociální zabezpečení

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení dosáhly výše **260,9 mld. Kč**, což představuje **65,8 % rozpočtu** (loni to bylo 74,2 %) a **meziroční pokles o 26,1 mld. Kč**, tj. o 9,1 %. Rozpočet 2009 počítá s růstem o 2,9 % proti skutečnosti roku 2008 (relativně nízký předpokládaný růst souvisí se snížením sazeb pojistného na nemocenské pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v souhrnné výši o 2,5 procentního bodu). Na **důchodové pojištění připadlo 231,9 mld. Kč**, tj. **65,8 % rozpočtu** (loni to bylo 73,6 %), při meziročním poklesu o 4,5 mld. Kč, tj. o 1,9 %.

Výdaje na důchody za 9 měsíců roku 2009 byly o **20,6 mld. Kč vyšší než příjmy z pojistného na důchodové pojištění** (ve stejném období roku 2008 byl naopak přebytek příjmů nad výdaji ve výši 5,3 mld. Kč).

V důsledku ekonomické krize se tak plně projevuje negativní vliv zpomalení ekonomiky na výběr pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Výběr pojistného koncem třetího čtvrtletí roku 2009 také ovlivnila skutečnost, že od 1.8.2009 nabyt účinnosti zákon č. 221/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Uvedenou novelou bylo realizováno „protikrizové opatření“ - mimo jiné sleva a mimořádná sleva na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v části hrazené zaměstnavatelem.

2.3. Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery byly v roce 2009 rozpočtovány ve výši **121,8 mld. Kč**, tj. o 23,6 mld. Kč (o 24,1 %) více než předpokládal schválený státní rozpočet na rok 2008 (a o 12,2 mld. Kč méně než činila skutečnost roku 2008). **Meziroční růst byl způsoben především přijatými transfery**, jejichž rozpočet **vzrostl o 20,2 mld. Kč** (především kvůli zvýšení rozpočtu neinvestičních převodů z Národního fondu o 21,1 mld. Kč). Schválený rozpočet nedaňových příjmů vzrostl o 4,1 mld. Kč a kapitálových příjmů klesl o 0,6 mld. Kč. Zákonem schválená výše nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů byla v průběhu 1. pololetí 2009 (rozpočet po změnách k 30.9.2009 není zatím k dispozici) **navýšena o 14 505 mil. Kč na 136,3 mld. Kč** (vysvětleno v části A. bodu 1.2. této informace). Mimo to došlo k přesunům prostředků mezi jednotlivými položkami či mezi kapitolami. **Při následujícím hodnocení plnění jednotlivých ukazatelů nedaňových a ostatních příjmů je tak použito srovnání s rozpočtem po změnách k 30.6.2009.**

Nedaňové příjmy - rozpočet po změnách 20,7 mld. Kč - tvoří především příjmy z úroků a realizace finančního majetku (8,4 mld. Kč), příjmy jednotlivých kapitol z vlastní činnosti za služby, které poskytují veřejnosti (2,9 mld. Kč), příjmy ze splátek půjčených prostředků od podnikatelských subjektů (2,7 mld. Kč) a od veřejných rozpočtů územní úrovně (0,2 mld. Kč), přijaté sankční platby (1,2 mld. Kč), odvody přebytků organizací s přímým vztahem (1,2 mld. Kč), dobrovolné pojistné (0,8 mld. Kč), soudní poplatky (0,6 mld. Kč), přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let (0,5 mld. Kč), příjmy z pronájmu majetku (0,4 mld. Kč), splátky půjčených prostředků ze zahraničí (0,2 mld. Kč) a další.

Do kapitálových příjmů – rozpočet po změnách 1,7 mld. Kč - patří v tomto roce téměř výhradně příjmy z prodeje dlouhodobého majetku. Z toho 0,7 mld. Kč se týká příjmů z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí.

V rámci přijatých transferů – rozpočet po změnách 114,0 mld. Kč - jsou rozpočtovány z 94 % prostředky plynoucí z rozpočtu Evropské unie (107,2 mld. Kč). Patří sem neinvestiční a investiční převody z Národního fondu (28,9 mld. Kč, resp. 57,6 mld. Kč) a transfery přijaté od EU (20,7 mld. Kč).

V 1.-3. čtvrtletí roku 2009 dosáhly nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery celkové výše **110,6 mld. Kč, tj. 81,1 % rozpočtu po změnách**. Meziročně vzrostly o 9,7 mld. Kč, tj. o 9,6 %. Vysoké plnění je ovlivněno nerozpočtovanými příjmy v rámci přijatých transferů (viz dále).

Největší část tvořily **přijaté transfery**. Ty dosáhly podle údajů pokladního plnění výše **86,9 mld. Kč** (76,2 % rozpočtu po změnách). Zde se výrazně projevilo únorové usnesení vlády č. 122/2009, kterým vláda schválila **převedení prostředků z rezervních fondů organizačních složek státu do příjmů kapitoly VPS** (nad rámec rozpočtu). Tyto prostředky jsou **určeny na snížení schodku státního rozpočtu** a jejich skutečný převod činil **31,7 mld. Kč**. Na základě stejného usnesení a usnesení vlády č. 1626/2008 a č. 457/2009 došlo dále k **navýšení příjmů (i výdajů) o dalších 3,6 mld. Kč** a došlo tím ke změně účelovosti prostředků rezervních fondů kapitol Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Další nerozpočtovanou částku představují **převody z fondů OSS ve výši 9,2 mld. Kč** (loni to bylo o 32,3 mld. Kč více). Tato částka zahrnuje především **převody z rezervních fondů** a nečerpané mzdové prostředky za prosinec 2008. **Transfery přijaté od EU a převody z Národního fondu** dosáhly zatím **41,0 mld. Kč** (38,2 % rozpočtu po změnách) a jsou tak o 14,1 mld. Kč vyšší než za 3 čtvrtletí roku 2008. Další **1,4 mld. Kč** se stalo příjmem kapitoly OSFA jako transfer prostředků od Fondu národního majetku z výnosů privatizovaného majetku.

Nedaňové příjmy dosáhly za 1.-3. čtvrtletí roku 2009 podle údajů pokladního plnění státního rozpočtu **21,9 mld. Kč**, tj. 105,9 % rozpočtu po změnách. Výrazně se zde projeví například **příjmy z úroků a realizace finančního majetku** (údaje pouze za kapitoly Státní dluh, VPS a OSFA) ve výši **7,2 mld. Kč**. Tato částka obsahuje **5,2 mld. Kč** v rámci kapitoly Státní dluh, které představují **výnosy finančního investování na účtu Řízení likvidity státní pokladny** (rozpočet ve výši 6,7 mld. Kč). Patří sem i příjmy z dividend (1,2 mld. Kč), z finančního investování na jaderném účtu (0,4 mld. Kč) a z finančního investování na účtu rezervy pro důchodovou reformu (0,2 mld. Kč) v rámci kapitoly OSFA. Další nedaňové příjmy tvořily např. **přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let** (údaje pouze za kapitoly VPS a OSFA) ve výši **1,2 mld. Kč**, dále **příjmy z přebytku vzniklého z provozu zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání za minulý rok** (**2,2 mld. Kč**), **soudní poplatky 0,9 mld. Kč**, **dobrovolné pojistné 0,4 mld. Kč**, **splátky půjček ze zahraničí 0,4 mld. Kč** atd.

Podrobnější plnění nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých transferů za 1.-3. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce října).

3. Výdaje státního rozpočtu

Zákon č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2009, stanoví celkové výdaje ve výši **1 152,1 mld. Kč**, z toho 96,3 mld. Kč jsou výdaje kryté předpokládanými příjmy z rozpočtu Evropské unie. Proti schválenému rozpočtu roku 2008 jsou celkové výdaje vyšší o 4,0 % (tj. o 44,8 mld. Kč). **Běžné výdaje** jsou ve schváleném rozpočtu 2009 zahrnuty v objemu **1 038,0 mld. Kč** při předpokládaném meziročním růstu o 6,0 % (o 59,1 mld. Kč), **kapitálové výdaje** v objemu téměř **114,1 mld. Kč** při meziročním plánovaném poklesu o 11,1 %, tj. o 14,3 mld. Kč (v porovnání s rokem 2008 je rozložení výdajů mezi běžnými a kapitálovými dáno mj. změnou struktury výdajů na programy spolufinancované z rozpočtu EU). Ve srovnání s čerpanými výdaji v roce 2008 jsou celkové výdaje schváleného rozpočtu na rok 2009 vyšší o 6,3 % (o 68,2 mld. Kč). Běžné výdaje se mají zvýšit, stejně jako proti schválenému rozpočtu roku 2008, o 6,0 % (o 59,1 mld. Kč) a kapitálové výdaje o 8,6 % (o 9,1 mld. Kč). Z celkových uvedeným zákonem schválených výdajů představují 53,5 %, tj. **616,9 mld. Kč**, **mandatorní výdaje**, které musí stát uhradit na základě zákonných předpisů nebo mezinárodních dohod a smluv, z toho 503,9 mld. Kč činí mandatorní výdaje sociální.

K 30. červnu 2009 byl **státní rozpočet výdajů navýšen na 1 166,8 mld. Kč**, tj. o 14,7 mld. Kč. Z toho 14,5 mld. Kč nezvyšuje plánovaný schodek státního rozpočtu, neboť se jedná o současné navýšení jeho příjmů - 10,9 mld. Kč na základě zmocnění ministra financí daného § 24, odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, ve znění pozdějších předpisů (navýšení předpokladu příjmů krytých z rozpočtu EU) a 3,6 mld. Kč na základě souhlasu vlády se změnou účelů použití prostředků rezervních fondů dotčených organizačních složek státu prostřednictvím převodů do příjmů a výdajů kapitoly Všeobecná pokladní správa. Výdaje, které zvyšují schodek státního rozpočtu plánovaný v prosinci roku 2008 o 220,5 mil. Kč, jsou podle § 2, odst. 2 zákona č. 475/2008 Sb. určeny na odstranění povodňových škod. Ke stejnému datu bylo **provedeno celkem 454 rozpočtových opatření**, z toho 225 činily přesuny mezi jednotlivými kapitolami státního rozpočtu, když významný podíl představovaly převody účelových prostředků na výzkum a vývoj a přesuny prostředků z 26 kapitol na krytí zvýšených sociálních mandatorních výdajů kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí podle usnesení vlády č. 363/2009 a z 13 kapitol na zajištění výdajů Úřadu vlády v rámci předsednictví ČR v Radě EU podle usnesení vlády č. 409/2009, atd.

Pokladní plnění výdajů státního rozpočtu za 1. až 3. čtvrtletí 2009, vč. porovnání se stejným obdobím roku 2008:

VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	v mld. Kč					Index skutečnost 2009/2008	Rozdíl skutečnost 2009-2008
	2008	2009					
	Skutečnost leden-září	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách*)	Skutečnost leden-září	% plnění SR		
1	3	4	5	5:4	5:1	5-1	
VÝDAJE celkem	783,98	1 152,10	1 166,83	814,07	69,8	103,8	30,09
běžné výdaje	707,04	1 038,01	1 033,07	733,56	71,0	103,8	26,52
z toho:							
- platy a ostatní platby za provedenou práci							
a pojistné	61,44	102,73	102,92	63,79	62,0	103,8	2,35
- neinv. trans. fondům soc. a zdrav. pojištění (VPS)	35,45	47,40	47,40	36,45	76,9	102,8	1,00
- neinvestiční transfery státním fondům	15,99	32,05	30,96	14,09	45,5	88,1	-1,90
- neinv. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	105,62	134,49	128,09	93,38	72,9	88,4	-12,24
- neinv. transfery příspěvkovým a pod. org.**)	33,30	45,52	45,28	34,62	76,5	104,0	1,32
- sociální dávky	298,01	422,01	426,12	320,19	75,1	107,4	22,18
z toho:							
dávky důchodového pojištění	231,07	336,57	336,51	252,57	75,1	109,3	21,50
dávky nemocenského pojištění	24,12	29,07	27,57	20,07	72,8	83,2	-4,05
dávky státní sociální podpory	31,98	44,40	44,27	30,95	69,9	96,8	-1,03
podpory v nezaměstnanosti	5,29	5,00	10,97	11,41	104,0	215,7	6,12
- aktivní politika zaměstnanosti	4,54	5,71	6,37	3,28	51,5	72,2	-1,26
- prostředky na insolventnost	0,10	0,22	0,34	0,58	170,6	580,0	0,48
- odvody a příspěvky do rozpočtu EU	19,94	35,20	34,59	25,77	74,5	129,2	5,83
- kapitola Státní dluh	29,95	48,61	48,44	38,55	79,6	128,7	8,60
- kapitola OSFA	0,08	0,74	0,62	0,05	8,1	62,5	-0,03
- ostatní běžné výdaje***)	102,62	163,33	161,94	102,81	63,5	100,2	0,19
kapitálové výdaje	76,95	114,09	133,76	80,52	60,2	104,6	3,57

*) schválený rozpočet upravený o rozpočtová opatření proverzená k 30.6.2009 podle odst. 4 a 5 přílohy 5 k vyhlášce č. 16/2001 Sb.

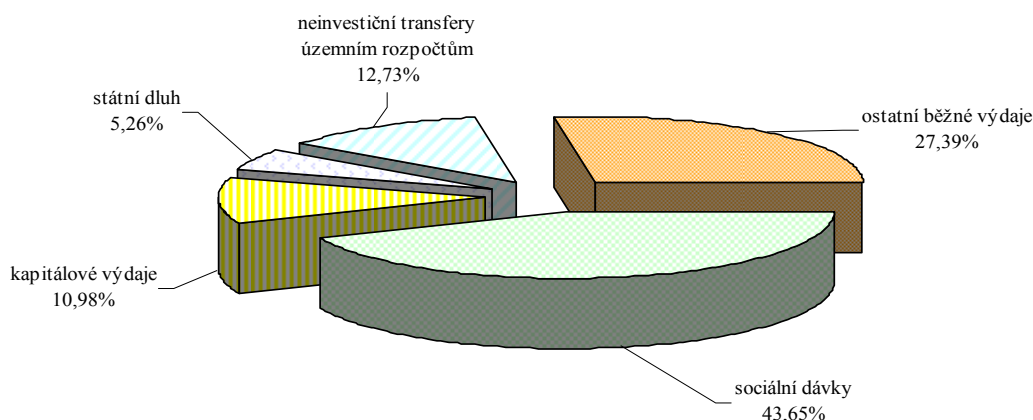
**) bez neinvestičních transferů veřejným výzkumným institucím a ostatním příspěvkovým organizacím

***) dopočet do celku

Pokladní plnění výdajů státního rozpočtu za 1. až 3. čtvrtletí 2009 dosáhlo 814,1 mld. Kč, tj. 69,8 % rozpočtu po změnách, při meziročním růstu o 3,8 % (o 30,1 mld. Kč) a bylo o 61,0 mld. Kč pod devítiměsíční alikvotou celoročního rozpočtu po změnách. Meziroční navýšení ovlivnily zejména běžné výdaje, např. sociální dávky se zvýšily celkem o 22,2 mld. Kč, výdaje na dluhovou službu o 8,6 mld. Kč, odvody a příspěvky do rozpočtu EU o 5,8 mld. Kč; kapitálové výdaje meziročně vzrostly o 3,6 mld. Kč, z toho investiční transfery státním fondům o 2,6 mld. Kč. Naopak k meziročnímu snížení došlo např. u neinvestičních transferů územním rozpočtům o 12,2 mld. Kč, u neinvestičních transferů státním fondům o 1,9 mld. Kč, u výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti a transferů příspěvkovým organizacím vždy o 1,3 mld. Kč, atd. Ve stejném období roku 2008 byly výdaje celkem čerpány na 70,5 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 10,1 % (o 71,8 mld. Kč), tj. o 49,9 mld. Kč méně proti příslušné alikvotě rozpočtu po změnách. Ve srovnání s rokem 2008 bylo dosaženo nižšího čerpání rozpočtu po změnách jak u běžných výdajů (o 0,3 procentního bodu), tak u kapitálových výdajů (o 3,4 procentního bodu).

Strukturu výdajů státního rozpočtu za 1. až 3. čtvrtletí 2009 ukazuje následující graf:

2.1. Běžné výdaje

Běžné výdaje ve výši **733,6 mld. Kč** byly plněny na 71,0 % rozpočtu po změnách a meziročně se zvýšily o 3,8 % (o 26,5 mld. Kč). Objemově nejvíce k celkovému meziročnímu navýšení běžných výdajů přispěly výdaje na dávky důchodového pojištění (o 21,5 mld. Kč), podpory v nezaměstnanosti (o 6,1 mld. Kč), výdaje na dluhovou službu (o 8,6 mld. Kč), odvody a příspěvky do rozpočtu EU (o 5,8 mld. Kč), atd. Naopak ke značnému meziročnímu poklesu výdajů došlo u neinvestičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně (o 12,2 mld. Kč), dále např. u dávek nemocenského pojištění (o 4,0 mld. Kč), dávek státní sociální podpory (o 1,0 mld. Kč), atd.

Významná část výdajů **380,0 mld. Kč** (46,7 % celkových výdajů, resp. 51,8 % běžných výdajů) směřovala **do sociální oblasti**¹. Ve srovnání s výdaji za 1. až 3. čtvrtletí 2008 se tyto výdaje zvýšily o 6,8 % (o 24,2 mld. Kč); jejich čerpání z celkových výdajů bylo o 1,3 procentního bodu, resp. z běžných výdajů o 1,5 procentního bodu, vyšší.

Sociální dávky² dosáhly celkem **320,2 mld. Kč** (43,7 % běžných výdajů) a byly čerpány na 75,1 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 7,4 % (o 22,2 mld. Kč). Ve státním rozpočtu 2009 jsou zahrnuty ve výši 422,0 mld. Kč s předpokládaným meziročním

¹ sociální dávky, sociální transfery územním rozpočtům, výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, státní příspěvek na penzijní připojištění, platba státu do systému veřejného zdravotního pojištění za vybrané skupiny obyvatel

² dávky důchodového pojištění, ostatní dávky vč. dávek nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory a podpory v nezaměstnanosti (bez sociálních dávek územním rozpočtům)

růstem o 7,1 % (o 28,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a o 5,2 % (o 21,0 mld. Kč) proti skutečnosti 2008. Ke konci června byl rozpočet výdajů na sociální dávky navýšen celkem téměř o 4,3 mld. Kč, z toho zvýšení výdajů na podpory v nezaměstnanosti činilo 6,0 mld. Kč, naopak ke snížení rozpočtu o 1,5 mld. Kč došlo u dávek nemocenského pojištění, atd.

Největší objem sociálních dávek (78,9 %) představovaly výdaje na **dávky důchodového pojištění**, které k 30.9.2009 dosáhly **252,6 mld. Kč**, tj. 75,1 % rozpočtu po změnách, při meziročním růstu o 9,3 % (o 21,5 mld. Kč), když rozpočet 2009 počítá s meziročním růstem o 10,1 % (o 31,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a o 7,7 % (o 24,0 mld. Kč) proti skutečnosti roku 2008. Na výši vyplacených důchodů za 1. až 3. čtvrtletí 2009 a jejich srovnání se stejným obdobím roku 2008 měla vliv nejen valorizace důchodů k 1.1.2009 stanovená nařízením vlády č. 363/2008 Sb.³, ale i mimořádná valorizace důchodů k 1.8.2008 daná nařízením vlády č. 211/2008 Sb.⁴.

Na **ostatní dávky**⁵ v sociální oblasti bylo vynaloženo celkem **25,3 mld. Kč**, tj. 73,2 % rozpočtu po změnách. Z toho **dávky nemocenského pojištění** představovaly **20,1 mld. Kč** (72,8 % rozpočtu po změnách) s meziročním snížením o 16,8 % (o 4,1 mld. Kč). Schválený rozpočet dávek nemocenského pojištění na rok 2009 ve výši 29,1 mld. Kč je stanoven na stejné úrovni schváleného rozpočtu roku 2008 (pouze o 0,2 % vyšší, tj. o 44,3 mil. Kč). Proti celoroční skutečnosti 2008 však v rozpočtu dochází ke snížení předpokládaných výdajů na nemocenské dávky o 9,4 % (o 3,0 mld. Kč) v souvislosti s rozhodnutím Ústavního soudu o zrušení 3-denní karenční doby s účinností od 30.6.2008. Podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl odložené účinnosti dnem 1.1.2009, přísluší nemocenské vždy od 15. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, peněžitá pomoc v mateřství, ošetřovné a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a v mateřství se vyplácejí od vzniku sociální události, a to vždy za kalendářní dny⁶. Všechny dávky nemocenského pojištění vyplácejí okresní správy sociálního zabezpečení a hradí se ze státního rozpočtu (z příjmů z pojistného).

---

³ u důchodů starobních invalidních plných i částečných, vdovských, vdoveckých a sirotčích přiznaných před 1.1.2009 se zvyšuje od splátky důchody splatné po 31.12.2008 procentní výměra o 4,4 % procentní výměry, která náleží ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje

⁴ u důchodů starobních invalidních plných i částečných, vdovských, vdoveckých a sirotčích přiznaných před 1.8.2008 se od splátky důchody splatné po 31.7.2008 zvyšuje základní výměra o 470,- Kč na 2 170,- Kč měsíčně

⁵ dávky nemocenského pojištění (nemocenské, podpora při ošetřování člena rodiny, peněžitá pomoc v mateřství, vyrovnávací příspěvek v mateřství a těhotenství), výdaje na zvláštní sociální dávky příslušníků ozbrojených sil při skončení služebního poměru, dávky pomoci v hmotné nouzi poskytované Ministerstvem obrany, příspěvek na péči poskytovaný do zahraničí a další drobné dávky

⁶ po dobu prvních 14 dnů je zaměstnanec zabezpečen náhradou mzdy, kterou poskytuje zaměstnavatel a která náleží za pracovní dny při dočasné pracovní neschopnosti od 4. pracovního dne a při karanténě od 1. pracovního dne

Dávky státní sociální podpory⁷ byly k 30.9.2009 čerpány v celkové výši **30,9 mld. Kč**, tj. 69,9 % rozpočtu po změnách k 30.6.2009⁸, při meziročním poklesu o 3,2 % (o 1,0 mld. Kč). Ve schváleném rozpočtu jsou tyto dávky zahrnuty ve výši 44,4 mld. Kč, tj. 97,2 % schváleného rozpočtu roku 2008 (o 1,3 mld. Kč méně); proti skutečnosti 2008 jsou plánované výdaje vyšší o 5,8 % (o 2,4 mld. Kč). Řada dávek státní sociální podpory je stanovena v absolutních částkách bez přímé vazby na životní minimum a neprobíhají automatické valorizace těchto dávek (vláda má možnost valorizovat životní a existenční minimum a související dávky, nikoliv povinnost).

Podpory v nezaměstnanosti byly vyplaceny v částce **11,4 mld. Kč**, tj. o 4,0 % více než stanovil rozpočet po změnách k 30.6.2009⁸. Meziročně se tyto výdaje více než zdvojnásobily, resp. meziroční zvýšení činilo 115,7 %, tj. 6,1 mld. Kč, při plnění rozpočtu vyšším o 28,4 procentního bodu; jejich podíl na sociálních dávkách byl rovněž dvojnásobný a zvýšil se o 1,8 procentního bodu. Výše výdajů na podpory v nezaměstnanosti závisí na celkové míře nezaměstnanosti a na jejím vývoji. Míra registrované nezaměstnanosti k 30.9.2009 vypočtená z dosažitelných uchazečů o zaměstnání činila 8,6 %, počet evidovaných nezaměstnaných dosáhl 500,8 tis. osob a počet volných 38,8 tis. Všechny podpory v nezaměstnanosti jsou vypláceny prostřednictvím úřadů práce.

Srovnání s předchozími čtyřmi roky, koncem roku 2008 a vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých čtvrtletí 2009 ukazuje následující tabulka:

	září 2005	září 2006	září 2007	září 2008	prosinec 2008	březen 2009	červen 2009	září 2009
míra nezaměstnanosti v %	8,8	7,8	6,2	5,3	6,0	7,7	8,0	8,6
nezaměstnanost v tis. osob	503,4	454,2	365,0	314,6	352,3	448,9	463,6	500,8
volná místa v tis.	55,8	97,5	137,4	139,6	91,2	55,4	43,4	38,8

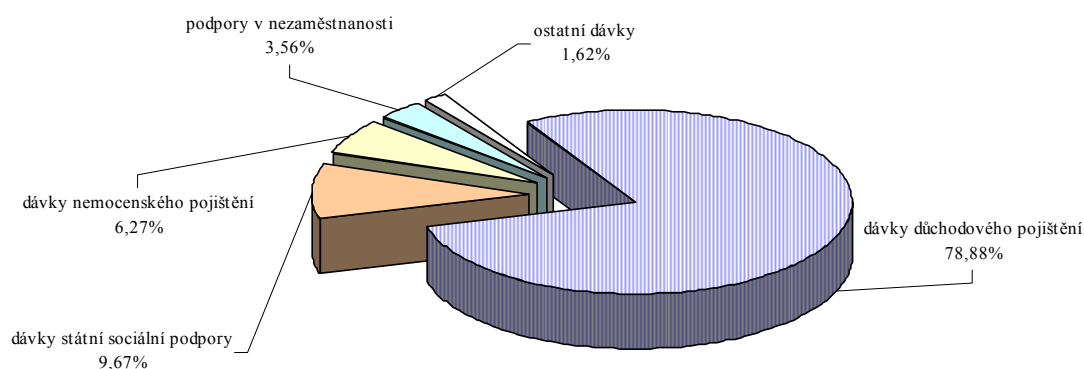
Schválený státní rozpočet předpokládal meziroční snížení výdajů o 28,6 % (o 2,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2008, proti skutečným výdajům v roce 2008, kdy podpory v dosáhly téměř 7,1 mld. Kč, je rozpočtováno o 29,1 % méně (o 2,1 mld. Kč). V souvislosti s růstem nezaměstnanosti v roce 2009 v důsledku hospodářské krize vláda svým usnesením č. 363/2009 souhlasila mj. s přesunem vázaných prostředků v kapitolách státního rozpočtu podle usnesení vlády č. 122/2009 do kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí ve výši

⁷ příspěvek na dítě, sociální příspěvek, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, dávky péčovské péče, porodné, pohřebné

⁸ na základě usnesení vlády č. 1005/2009 bylo v srpnu 2009 provedeno rozpočtové opatření, kterým byly přesunuty v rámci kapitoly MPSV prostředky ve výši 2 617,1 mil. Kč z dávek státní sociální podpory k posílení výdajů na podpory v nezaměstnanosti (1 505,1 mil. Kč), výdajů spojených s realizací zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (312,0 mil. Kč) a výdajů na podporu sociálních služeb s místním či regionálním charakterem podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, formou dotací poskytovaných prostřednictvím krajů (800,0 mil. Kč)

5,5 mld. Kč a s přesuny 0,5 mld. Kč v rámci této kapitoly na posílení závazného ukazatele „podpory v nezaměstnanosti“. Státní rozpočet po změnách k 30.6.2009 tak činil 11,0 mld. Kč.

Podíl jednotlivých sociálních dávek na celkových sociálních dávkách ukazuje následující graf:

Výdaje státu na **aktivní politiku zaměstnanosti**⁹ ke konci září 2009 činily **3,3 mld. Kč**, tj. 51,5 % rozpočtu po změnách, při meziročním poklesu o 27,8 % (téměř o 1,3 mld. Kč). Schválený rozpočet 5,7 mld. Kč (vč. prostředků z rozpočtu EU) předpokládá pokles výdajů o 17,4 % (o 1,2 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a navýšení o 1,0 % (o 59,2 mil. Kč) proti skutečnosti 2008.

Výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele poskytované podle zákona č. 118/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dosáhly ze první tři čtvrtletí 2009 celkem **577,1 mil. Kč**, tj. o 70,6 % více než předpokládal rozpočet po změnách k 30.6.2009⁸. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2008 byly v souvislosti s probíhající hospodářskou krizí téměř 6x vyšší.

Nízké čerpání výdajů na **platy, ostatní platby za provedenou práci a povinné pojistné placené zaměstnavatelem** ve výši 62,0 % rozpočtu (63,8 mld. Kč) je obvyklé a souvisí s měsíčním posunem v účtování (ve stejném období předchozího roku to bylo rovněž 62,0 % rozpočtu). Meziročně tyto výdaje vzrostly o 3,8 %, tj. o 2,3 mld. Kč.

⁹ výdaje na rekvalifikaci, veřejně prospěšné práce, účelná pracovní místa, zaměstnanost občanů se změněnou pracovní schopností a ostatní výdaje APZ (např. investiční pobídky, cílené regionální programy, společné programy EU a ČR)

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím (mimo veřejným výzkumným institucím a příspěvkovým organizacím jiných zřizovatelů) byly uvolněny ve výši **34,6 mld. Kč**, tj. 76,5 % rozpočtu po změnách (o 14,0 procentních bodů více než ve stejném období roku 2008). Meziročně se tyto výdaje státního rozpočtu zvýšily o 4,0 % (o 1,3 mld. Kč). Schválený rozpočet 45,5 mld. Kč počítá u dotčených organizací s meziročním růstem výdajů o 9,7 % (o 4,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008 a proti skutečnosti 2008 s růstem o 8,0 % (o 3,4 mld. Kč).

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně byly čerpány v celkovém objemu téměř **50,6 mld. Kč**, tj. na 64,5,0 % rozpočtu po změnách. Z toho na **transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění**, představující platby státu na zdravotní pojištění za vybrané skupiny obyvatel, připadlo **36,5 mld. Kč** (76,9 % rozpočtu) při meziročním zvýšení o 2,8 % (o 1,0 mld. Kč). Tato platba se za jednotlivé měsíce postupně navyšovala v závislosti na růstu počtu dotčených pojištěnců, zejména z kategorie „uchazeč o zaměstnání v evidenci úřadu práce“. Státní rozpočet 47,4 mld. Kč předpokládá meziroční snížení výdajů o 0,7 % (325,0 mil. Kč) proti schválenému rozpočtu roku 2008, proti skutečnosti 2008 pak navýšení 0,3 % (o 150,9 mil. Kč). V roce 2009 zůstává platba státu za dotčenou osobu a měsíc 677,- Kč jako v roce 2008 v důsledku fixace všeobecného vyměřovacího základu v rámci zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. **Státním fondům** bylo k 30.9.2009 převedeno celkem **14,1 mld. Kč neinvestičních prostředků**, tj. 45,5 % rozpočtu po změnách při meziročním poklesu o 11,9 % (o 1,9 mld. Kč). Ve schváleném státním rozpočtu byly neinvestiční transfery státním fondům zahrnuty v částce 32,0 mld. Kč, z toho 28,3 mld. Kč pro Státní zemědělský intervenční fond a 3,7 mld. Kč pro Státní fond dopravní infrastruktury; proti schválenému rozpočtu 2008, kde byly zahrnuty neinvestiční prostředky pouze pro Státní zemědělský intervenční fond, jsou výdaje pro tento fond rozpočtovány o 23,5 % (o 8,7 mld. Kč) nižší; proti skutečnosti 2008 se neinvestiční transfery státním fondům celkem mají snížit o 7,4 % (o 2,6 mld. Kč).

Veřejným rozpočtům územní úrovně bylo ke konci září 2009 převedeno celkem **93,4 mld. Kč neinvestičních prostředků**, tj. 72,9 % rozpočtu po změnách. Meziroční pokles o 11,6 % (o 12,2 mld. Kč) souvisel zejména s tím, že kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy nebyla převedena záloha na přímé náklady škol zřizovaných kraji a obcemi na 4. čtvrtletí, když v roce 2008 byla poskytnuta ve výši 18,0 mld. Kč. K 30.9.2009 uvedené náklady škol byly ze státního rozpočtu hrazeny ve výši 56,7 mld. Kč, tj. o 18,3 mld. Kč méně než ke stejnému datu roku 2008. Dále bylo např. kapitolou Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolněno na dávky v hmotné nouzi a dávky zdravotně postiženým 4,7 mld. Kč a na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách 14,2 mld. Kč. Schválený rozpočet neinvestičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně 134,5 mld. Kč předpokládá meziroční nárůst o 8,6 % (o 10,6 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2008 a o 12,8 % (o 15,2 mld. Kč) proti skutečnosti 2008.

Na **realizaci státních záruk** vč. úhrady závazků státní organizací Správa železniční dopravní cesty podle zákona č. 77/2002 Sb., bylo použito **1,7 mld. Kč** a na splátky jistin a úroků **na realizaci státních záruk za úvěry přijaté ČMZRB** na financování infrastruktury **2,3 mld. Kč**. Celkem bylo čerpáno 50,6 % rozpočtu při meziročním poklesu o 15,3 % (o 229,7 mil. Kč). Státní rozpočet počítá s meziročním snížením výdajů o 6,6 % (o 578 mil. Kč), proti skutečnosti roku 2008 by se tyto výdaje měly zvýšit o 29,3 % (o 1,8 mld. Kč).

Státní podpora stavebního spoření poskytovaná podle zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů, byla v období leden-září 2009 vyplacena ve výši **12,4 mld. Kč**, tj. na 85,2 % rozpočtu (platby za předchozí rok jsou prováděny převážně v průběhu 2. čtvrtletí sledovaného roku). Meziroční snížení výdajů o 7,6 % (o 1,0 mil. Kč) souviselo s poklesem celkového počtu smluv o stavebním spoření ve fázi spoření, a to zejména smluv uzavřených podle právní úpravy platné do 31.12.2003 s maximální státní podporou 4 500,- Kč. Státní rozpočet předpokládá meziroční snížení výdajů na podporu stavebního spoření o 2,7 % (o 400,0 mil. Kč), naopak proti skutečnosti 2008 by tyto výdaje měly zvýšit o 2,7 % (o 389,9 mil. Kč).

Státní příspěvek na důchodové připojištění poskytnutý za první tři čtvrtletí roku 2009 činil téměř **4,0 mld. Kč**, tj. 61,8 % rozpočtu, při meziročním růstu o 6,8 % (o 250,6 mil. Kč). Státní rozpočet 6,4 mld. Kč počítá s růstem těchto výdajů o 25,5 % (o 1,3 mld. Kč) proti rozpočtu roku 2008, proti skutečnosti roku 2008 pak o 28,2 % (o 1,4 mld. Kč).

Na **odvody vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie** je ve státním rozpočtu na rok 2009 vyčleněno 34,8 mld. Kč; ke konci září byly **odvedeny** prostředky ve výši přes **25,4 mld. Kč**, tj. 74,2 % rozpočtu po změnách, při meziročním růstu o 29,4 % (o 5,8 mld. Kč). Z celku odvod podle daně z přidané hodnoty, vč. korekcí Spojenému království a některým dalším členským státům, činil téměř 7,0 mld. Kč a odvod podle hrubého národního produktu 18,4 mld. Kč. Kromě toho byl na počátku roku 2009 uhrazen roční **příspěvek do Výzkumného fondu pro uhlí a ocel** v částce **377,8 mil. Kč**. Státní rozpočet na rok 2009 počítá s růstem odvodů a příspěvků do rozpočtu EU celkem o 16,6 % (o 5,0 mld. Kč) proti schválenému rozpočtu 2008, proti celoroční skutečnosti 2008 jsou rozpočtované výdaje na rok 2009 vyšší o 15,1 % (o 4,6 mld. Kč).

Běžné výdaje kapitoly **Státní dluh** (zejména úroky) dosáhly více než **38,5 mld. Kč**, tj. 79,6 % rozpočtu po změnách (o 13,7 procentního bodu více než ke konci 3. čtvrtletí 2008), meziroční růst výdajů dosáhl 28,7 % (zvýšení o 8,6 mld. Kč). Čerpání finančních prostředků v průběhu roku souvisí s úrokovými platbami v návaznosti na platební kalendář střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů.

2.2. Kapitálové výdaje

Státní rozpočet na rok 2009 stanovil rozsah **kapitálových výdajů** ve výši **114,1 mld. Kč**, což představuje proti schválenému rozpočtu roku 2008 o 14,3 mld. Kč, tj. o 11,9 % méně, proti skutečnosti dosažené v roce 2008 pak o 9,1 mld. Kč, tj. o 8,7 % více. **Meziroční pokles** rozpočtovaných kapitálových výdajů (ve vztahu ke schválenému rozpočtu roku 2008) je ovlivněn řadou různorodých vlivů. Jedná se o jinou strukturu výdajů na programy spolufinancované z rozpočtu Evropské unie a státního rozpočtu. Například v kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** jsou pro rok 2009 rozpočtovány investiční transfery regionálním radám pouze ve výši 1,2 mld. Kč (z celkové částky transferů regionálním radám 8,5 mld. Kč), v roce 2008 byly tyto transfery ve výši 9,3 mld. Kč rozpočtovány jen v rámci investičních výdajů. Snížení je dále ovlivněno strukturou transferů poskytovaných Státnímu fondu dopravní infrastruktury z rozpočtu **Ministerstva dopravy**. Na rozdíl od roku 2008, kdy byly rozpočtovány pouze investiční transfery, v roce 2009 rozpočet počítá i s neinvestičními transfery v rozsahu 3,7 mld. Kč (např. na opravy dálnic, silnic a železnic).

Uvedené příklady dokládají, že dochází k přesnějším rozpočtování programů EU (rozčlenění na investiční a neinvestiční), neboť již byly schváleny projekty EU na programovací období 2007-2013. V roce 2008 docházelo k přesunu do neinvestičních výdajů formou rozpočtových opatření v průběhu roku v návaznosti na schvalování programů a projektů EU.

Rozpočtovanou výši kapitálových výdajů ovlivňuje dále rozsah programů spolufinancovaných z rozpočtu EU a stanovení priorit jednotlivých kapitol v rámci stanovených výdajů.

Kromě Ministerstva dopravy a Ministerstva pro místní rozvoj, u nichž došlo k nejvyššímu meziročnímu snížení rozpočtovaných kapitálových výdajů, byl menší pokles investičních výdajů zaznamenán u většiny ostatních kapitol státního rozpočtu, a to zejména u Ministerstva průmyslu a obchodu, u Ministerstva zdravotnictví a u Ministerstva obrany. Na druhé straně **k nárůstu rozpočtovaných kapitálových výdajů** došlo především u Ministerstva životního prostředí, u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a u Ministerstva vnitra. Nově jsou od roku 2009 zařazeny **transfery na projekty financované z úvěrů** od mezinárodních finančních institucí, konkrétně od Evropské investiční banky, **v kapitole Státní dluh** - místo v kapitole Operace státních finančních aktiv, kde byly rozpočtovány do roku 2008.

Z druhového hlediska jsou kapitálové výdaje rozpočtovány nejvíce jako investiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně (SFDI – 33,6 mld. Kč), transfery příspěvkovým organizacím (19,1 mld. Kč), pořízení dlouhodobého hmotného majetku

(17,1 mld. Kč), transfery územním rozpočtům (9,1 mld. Kč), podnikatelským subjektům (5,2 mld. Kč) apod.

Z celkové částky 114,1 mld. Kč rozpočtovaných kapitálových výdajů **nejvíce prostředků připadá na Ministerstvo dopravy** (38,0 mld. Kč, tj. 33 % všech kapitálových výdajů státního rozpočtu), na kapitolu Státní dluh (15,5 mld. Kč), na Ministerstvo životního prostředí (9,9 mld. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (9,8 mld. Kč), Ministerstvo obrany (8,1 mld. Kč), na kapitolu Všeobecná pokladní správa (5,1 mld. Kč), na Ministerstvo vnitra (5,0 mld. Kč), Ministerstvo pro místní rozvoj (4,1 mld. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (2,8 mld. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (2,8 mld. Kč), na kapitolu Operace státních finančních aktiv (2,8 mld. Kč), Ministerstvo zemědělství (2,3 mld. Kč), Ministerstvo kultury (1,9 mld. Kč), Ministerstvo spravedlnosti (1,5 mld. Kč) apod.

Značná část kapitálových výdajů souvisí s **financováním programů** reprodukce a provozování majetku, na které je rozpočtem určeno celkem **62,9 mld. Kč** (včetně běžných výdajů souvisejících s programy). Proti schválenému rozpočtu na rok 2008 jsou o 3,9 mld. Kč, tj. o 5,8 % nižší. Do výdajů roku 2009 je zahrnuta i část transferů poskytnutých na financování programů z fondů EU v celkové výši 18,4 mld. Kč, proti roku 2008 o 6,9 mld. Kč (o 60,0 %) vyšší.

Z hlediska sektorů alokace jsou výdaje státního rozpočtu na programy směřovány především ve prospěch organizací vládního sektoru, tj. subjektů zřízených (založených) ústředním orgánem státní správy (38,6 mld. Kč, tj. 61,5 % všech výdajů na programy), v menším rozsahu pak veřejnému sektoru – obcím (7,9 mld. Kč), krajům (3,2 mld. Kč) a vysokým školám (2,8 mld. Kč). Další prostředky jsou určeny neveřejnému sektoru – jiným než bankovním a finančním institucím (1,4 mld. Kč) a jiným rozpočtem předběžně nekonkretizovaným sektorům (8,7 mld. Kč).

Výdaje na programy vedené v ISPROFIN byly jednotlivými resorty zpracovány ve vazbě na výdaje stanovené usnesením vlády č. 736/2008 ke státnímu rozpočtu ČR na rok 2009 a střednědobému výhledu na léta 2010 a 2011. Věcné, časové a finanční parametry akcí (projektů) zabezpečujících cíle programů jsou Ministerstvem financí sledovány v Informačním systému programového financování (ISPROFIN).

V souvislosti s připravovanou transformací programového financování byla změněna struktura státního rozpočtu s tím, že akce v jednotlivých programech jsou rozděleny podle typu na výdaje vedené v EDS (evidenční dotační systém) a v SMVS (správa majetku ve vlastnictví státu) a zároveň jsou jednotlivé programy uváděny ve struktuře členění na krátkodobé akce, střednědobé a střednědobé dokončované akce a dlouhodobé a dlouhodobé dokončované akce. Jmenovitý seznam akcí je uváděn s finančními objemy ve všech letech jejich realizace, resp. v letech 2006-2013 dle údajů uvedených v ISPROFIN. Z celkových

výdajů na programové financování ve výši 62,9 mld. Kč připadá na výdaje v EDS 23,9 mld. Kč a v SMVS 38,9 mld. Kč.

V roce 2009 lze očekávat změny přístupu resortů k reprodukci majetku ve vlastnictví státu, a to směrem k její neinvestiční části, tj. od pořizování nového majetku ke kvalitnější péči o jeho stav.

Z uvedené celkové rozpočtované částky 62,9 mld. Kč určené na financování programů připadá největší část na státní rozpočet, resp. rozpočet kapitol správců programů (44,4 mld. Kč, tj. 70,7 %), další část na zdroje z Fondu soudržnosti EU (10,1 mld. Kč, tj. 16,1 %), na zdroje ze strukturálních fondů EU (8,3 mld. Kč, tj. 13,1 %), zbytek připadá na zdroje z Finančního mechanismu EHP/Norsko (94 mil. Kč). Zatímco zdroje financování programů z rozpočtu kapitol-správců programů a ze strukturálních fondů EU se meziročně snížily, zdroje z Fondu soudržnosti EU a z FM EHP/Norsko se zvýšily.

Na kapitálových výdajích se významnou měrou podílejí i výdaje na transfery na projekty **financované z úvěrů od mezinárodních finančních institucí**, konkrétně **od Evropské investiční banky**. Úvěry přijaté Českou republikou od této banky jsou v letošním roce rozpočtovány v kapitole Státní dluh a jejich čerpání se očekává v celkové výši **15,8 mld. Kč**. Tyto prostředky jsou určeny zejména **pro Ministerstvo dopravy** (ve výši 13,5 mld. Kč), a to na výstavbu silničního okruhu kolem hlavního města Prahy, jihozápadní části (3,5 mld. Kč), a na rámcový úvěr přijatý Českou republikou od EIB na Operační program Doprava - A (10,0 mld. Kč). **Pro Ministerstvo zemědělství** (celkem 1,8 mld. Kč) na výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací (700 mil. Kč), na program prevence před povodněmi II (600 mil. Kč), na podporu obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavbu vodních nádrží (400 mil. Kč) a na projekt Vodovody a kanalizace II (150 mil. Kč). **Pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** jsou úvěrové prostředky určeny na program obnovy a rozvoje Masarykovy univerzity v Brně (427 mil. Kč).

Čerpání kapitálových výdajů v prvních třech čtvrtletích roku 2009 ve výši **80,5 mld. Kč** představovalo 60,2 % upraveného rozpočtu (v roce 2008 to bylo 63,6 %) a bylo o 19,8 mld. Kč pod třemi čtvrtinami rozpočtované hodnoty. Meziročně se kapitálové výdaje zvýšily o 3,6 mld. Kč, tj. o 4,6 %. Podrobnější plnění kapitálových výdajů za 1. až 3. čtvrtletí bude známo po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce října).

Na projekty financované z úvěrů od Evropské investiční banky v celkové rozpočtované výši 15,8 mld. Kč bylo z kapitoly Státní dluh v 1. až 3. čtvrtletí 2009 rozpočtovými opatřeními transferováno věcně příslušným ministerstvům 8,8 mld. Kč, z toho Ministerstvu dopravy 5,6 mld. Kč, Ministerstvu zemědělství 2,5 mld. Kč a Ministerstvu

školy, mládeže a tělovýchovy 717 mil. Kč. Z těchto transferovaných prostředků částka ve výši 4,5 mld. Kč se týkala financování projektů v rámci Operačního programu Doprava, částka 1,6 mld. Kč směřovala na financování protipovodňových opatření, 1,1 mld. Kč na výstavbu jihozápadní části silničního okruhu Prahy, 0,9 mld. Kč na výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací a 0,7 mld. Kč na výstavbu kampusu Masarykovy univerzity v Brně.